

DISCOURSE, NUMERATIVES AND SPEECH ACT

U.T. Yusubova

Azerbaijan State Academy of Physical Education and Sport
Department of Social Sciences Department, head teacher

Annotation: The article examines the peculiarities of using lexical and phraseological numeratives in the context of discourse. Numeratives as a formula of speech also performs the functions of discourse, as well as generate opinions and reactions of the addressee. Numeratives as a formula of speech has illocutionary force i.e. "the formula of speech is divided into initial, middle, and final groups".

For example we can see these peculiarities in the language of poetry. In particular it was defined pragmatic and functional as well as semantic and stylistic points, created by these units in the process of speech act.

Keywords: *discourse, numerative phraseological unit, speech act, number, numerative component, pragmatic situation.*

İNGİLİS DİLİNİN ÖYRƏNİLMƏSİNDƏ DƏSTƏKLƏYİCİ MÜHİTİN YARADILMASI

Z.Əkbərova

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası
Sosial elmlər kafedrası, müəllim
zahida.akbarova@sport.edu.az

Nəşr tarixi

Qəbul edilib: 1 iyun 2020

Dərc olunub: 5 iyul 2020

© 2020 ADBTİA Bütün hüquqlar qorunur

Annotasiya: Dünyada tələbələrin 40 faizindən çoxu ingilis dili öyrənənlərdir və bu say artmaqdadır. Bu tələbələrin ingilis dilli həmyaşıdlarından fərqli olaraq, xüsusi təhsilə ehtiyacları var. Bu ehtiyaclar və bunların aradan qaldırılması üçün ən yaxşı təcrübələr haqqında məlumat əldə etmək üçün bir sıra araşdırmalar aparmaq lazımdır. Bu məqalədə global xarakter daşıyan ingilis dilinin öyrənilməsi zamanı dəstəkləyici mühitin yaradılması zamanı qarşıya çıxan problemlər, ümumiyyətlə, bu dilin mənimsənilməsində əsas mühitin yaradılması səbəbləri araşdırılmışdır. İnsan fəaliyyətinin reallaşdığı bütün sahələrdə ingilis dilinə olan tələbat hər ötən gün daha da artmaqdadır. Nəticədə, öz fəaliyyət sahəsində daha böyük məqsədləri hədəfləyən insanların əksəriyyəti bu dili öyrənməyə çalışır. İngilis dilini öyrənmə mərhələsində dəstəkləyici mühitin yaradılması,

dili daha rahat qavramağa, sərbəst öyrənməyə və danışmağa sövq edir. Məqalədə bütün bu məsələlər müfəssəl şəkildə şərh edilmiş, habelə göstərilən mərhələlər və problemlərin hər biri öz həllini tapmışdır.

Açar sözlər: *dəstəkləyici mühit, dil bacarığı, ünsiyyət, maneə, mədəni bacarıqlar.*

Giriş. Mövcud tədqiqat ətraf mühit amillərinin İngilis dili öyrənənlərin fəaliyyətinə təsirini araşdırmaq üçün aparılmışdır. Bunun üçün dilin öyrənilməsi ilə tədris imkanları arasında əlaqənin qurulması üçün araşdırma aparıldı. Əsasən ətraf mühitin insana müsbət və ya mənfi təsir göstərdiyi müşahidə olunur. Tədris binası, sinif otaqları, tələbələrin sayına görə müəllimlərin olması və tədris və öyrənmə üçün tələb olunan digər əsas tələblər tələbələrin fəaliyyətinə birbaşa təsir göstərir. Tədqiqat, eyni zamanda İngilis dilini öyrənmə mexanizmləri və tədris prosedurları haqqında da məlumat verir. Dil öyrənən zaman dəstəkləyici mühitin yaradılması, hərtərəfli yenidən qurulma və bunun üçün lazımı işlərin həyata keçirilməsinə

ehtiyac duyulur. İngilis dilinin tədrisi sadəcə qrammatika və ya lüğəti öyrənməklə yekunlaşmır. Eyni zamanda ətraf mühitin rolu, öyrənmə fəaliyyətini həyata keçirtmək üçün sinif otaqlarının yaradılmasında vacibdir. Ümumi təhsil mühiti yalnız sinif mühiti, məktəb mühiti, valideynlərin iştirakı, cəmiyyət qayğıları, tədris mühiti və sosial vəziyyətə ayrı-ayrılıqda yönəldilmir, onların kompleks şəkildə təzahürü nəticəsində mümkün olur.

Tədqiqat metodları. Tədqiqat işində, əsasən, təsviri metoddan, dilin öyrənilməsində lazımi prosedurların tədqiqi üçün araşdırmaların aparılmasından, nəticələrin çıxarılıb müqayisə edilməsi və yekun nəticənin əldə edilməsi yolları tədqiq edilmiş və vacib aspektlərin izahlı şəkildə təsviri araşdırılmışdır.

Müzakirə. Dil öyrənənlərin akademik uğurları təkcə zehni səviyyələri ilə deyil, həm də onlara verilən tədris mühiti ilə əlaqələndirilir. Bu səbəbdən öyrənməyə dəstək olacaq mühit qurmaq lazımdır. Bu isə sadəcə sehirli şəkildə meydana gəlmir və ya bizə hazır şəkildə təqdim edilmir. Digər tərəfdən isə həm müəllim olaraq bizlərə, həm də tələbələrə vaxt, öhdəlik və inam lazımdır. Beləliklə, təhsildəki maneələr aradan qaldırıldıqdan sonra bütün tələbələr müvafiq dəstəyi və modelləri nəzərə alaraq daha yaxşı və həvəslə öyrənməyə bilirlər. Bəs maneələr hansılardır? Bu maneələrə aşağıdakılar daxildir:

- İqlim maneələri
- Gözlənti maneələri
- Mədəni əngəllər
- Dil maneələri
- Məzmun maneələri
- Resurs maneələri
- Çatdırılma maneələri
- Qiymətləndirmə maneələri

Dəstəklənən və bütün şərtlərə cavab verən bir mühitdə tələbələr özlərini dili öyrənməyə daha inamlı və bacarıqlı hiss edirlər, müəllimlərin daha səriştəli olduqlarını və tələbələrin ehtiyaclarını ödəmək üçün əllərindən gələni etdiklərini bilirlər. Bəs müsbət nəticəyə nail olduğunuzu necə biləcəksiniz? [5]

- Şagirdlər məktəbdəki digər şagirdlər və böyüklər ilə mənəli və etibarlı əlaqələr qurduqda;
- Tələbələr başqaları ilə ünsiyyət qurmaqda və dil bacarıqlarını sərbəst istifadə etməyə risk etdikdə;
- İngilis Dili Öyrənəninin davamiyyət nisbətləri artdıqda;
- İngilis dili öyrənməyə daha həvəsli olduqlarını hiss etdikdə;
- Valideynlərin fəal iştirakını müşahidə etdikdə;
- Tələbələrin öyrənməyə hazır olduqlarına əmin olduqda.

Tədris zamanı dəstəkləyici mühit üçün nələrə diqqət yetirmək lazımdır? Aşağıda verilənlərə nəzər salaq:

1. Tələbələrini tanıyın. Onları yalnız İngilis Dili Öyrənçisi kimi deyil, bir şəxsiyyət kimi də tanıyın. Hər bir şagird tədris sisteminə tanış olduğumuz lazım olan bir mədəni və dil biliyi ilə daxil olur. Tələbələrimizin bu unikal tələflərini dərk etmək, tələbənin dili öyrənməyə hazır olub olmamasını bilməkdə bizə kömək etmiş olur. Güclü sinif icmasının qurulması bu sahədə əsas şərtlərdən biridir. Yuxarı sinif öyrənciləri ilə digər sinfi şagirdləri arasında daha güclü və daha böyük şəbəkələr qurulması dilin öyrənilməsində köməkçi rol oynaya bilər. Bu ünsiyyət tələbələrə sinif otaqlarından kənar cəmiyyətdə dostluq, bacarıq və əlaqə yaratmağa kömək olur. Sinifdə qurulan belə şəbəkələr isə şagirdlər və müəllimlər arasında mənəli, dəstəkləyici əlaqələr yarada bilər. Bəs bunun üçün nə etməli? Tələbələrin tanış olmasına kömək etmək üçün sinif işlərinin ilk günündən başlayaraq cütlərlə işlərdən, həm kiçik qrup və bütün sinif fəaliyyətlərindən istifadə edin və sinifdə tez-tez ünsiyyət qurmayan tələbələrə əlaqə yaratmaq üçün davamlı imkanlar təmin edin. Tələbələrə bilik və mədəniyyətləri haqqında danışmaq və bölüşmək üçün imkan yaradın. Sahə gəzintiləri, cari tədbirlərin müzakirələri, qonaq natiqlər gətirmək və s. Metodlardan istifadə edin. Bu vasitə ilə tələbələrə daha çox cəmiyyətə bağlamağa çalışın. Bundan əlavə özünə inam yaradın. Tələbələrin hə-

dəflərinə çata bildikləri əzm və inam, təhsildə davamlı olmalarının vacib amilləridir. Öyrəncilərin həyatlarında yaşanan uğursuzluqlar, məktəbi tərk etməsi, işini itirməsi və hər hansı bir problem özləri haqqında mənfi hisslərə səbəb ola bilər.[1,11]

2. Əlaqə və münasibətlər qurmaq. Tələbələrin onları bir şəxs kimi dəyərləndirdiyinizi görmələri və həyatlarının vacib bir hissəsi olmağa hazır olduqlarını anlamaq öyrənmə mühitinin yaranmasında vacibdir. Tələbəyə bir dilçi kimi deyil, eyni zamanda bir həmyaşd kimi davranmaqda işin əsas tərəflərindən biridir. Bu, İngilis dilini öyrənməyə və İngilis dilini daha asan danışmalarına kömək edəcəkdir. Ancaq tərcümə etmək üçün doğma bir həmyaşd olmayın, bu zaman ingilis dilini başa düşməyə çalışmayacaqlar və yalnız tərcüməni gözləyəcəklər. Qeyri-rəsmi ünsiyyət tədris prosesində ünsiyyətin vacib bir hissəsidir. Şagirdlərinizə söylədiklərinizin deyil, həm də necə söylədiyinizin də əhəmiyyəti var. Qeyri-şifahi davranışdan xəbərdar olmaq tələbələrin mesajlarını daha yaxşı qəbul etməyə və öyrənməni gücləndirən yaxşı signal göndərməyə imkan verəcəkdir. Göz təması: Gözlə əlaqə quran müəllimlər ünsiyyət axını açır və maraq, qayğı, isti və etibarlılığı çatdırır. Üz ifadələri: Gülümsəmək tələbələrlə mehribanlıq və isti münasibət qurmaq üçün əla bir yoldur. Jestlər: Canlı və cazibədar bir tədris tərzini tələbələrin diqqətini cəlb edir, materialı daha maraqlı edir və öyrənməyi asanlaşdırır. Başla təsdiqləmədə tələbələrə müsbət möhkəmləndirmə mesajı verir və dinlədiyinizi göstərir. Duruş və bədəni istiqamətləndirmə: Dik duran, lakin sərt deyil və bir az irəli əyilmək, şagirdlərə müraciət etdiyiniz, qəbuledici və dost olduğunuzu bildirir. Yaxınlıq: Mədəni normalar tələbələrlə qarşılıqlı əlaqə üçün rahat bir məsafəni diktə edir. Paralinguistika: Səs, ritm, tembr, səs yüksəkliyi və danışma tərzini maksimum effektivliyə görə dəyişməlidir. Şagirdlər səslərini modulyasiya etməyi öyrənməmiş müəllimləri dinləyərkən daha az öyrəndiklərini və maraqları daha tez itirdiklərini bildirirlər. Yumor: özünü gülüməmək və tələbələrə eyni hərəkətə təşviq etmək bacarığını inkişaf etdirin. Yumor tez-tez bir tədris vasitəsi kimi gözdən yayınır. Həm müəllim, həm də tələbə üçün stres və gər-

ginliyi aradan qaldıra bilər və öyrənməni asanlaşdıran mehriban sinif mühitini inkişaf etdirə bilər. Bundan əlavə, müəllim-valideyn, valideyn-müəllim münasibətlərini təşviq etməliyik. [1,19-21].

3. Mədəni biliklərinizi artırın. Tələbələrinizin dili və mədəniyyəti haqqında mümkün qədər çox məlumat əldə edin. Şagirdləri fərqli mövzularda fikir və düşüncələrini ifadə etməyə və mədəniyyətləri haqqında məlumat mübadiləsinə təşviq edin. Sınıf dil və mədəniyyət “gətirin”. Mədəniyyət, istər ictimai, istər akademik davranış üçün bir reseptdir. Tələbə mədəniyyətini nə qədər yaxşı başa düşsək, onların sosial və akademik davranışlarını daha yaxşı təmin edə bilərik. Effektiv müəllimlər tələbələrinin təhsil aldıkları anlayışları və bacarıqları bilir. Tələbələr və bəzi immiqrant övladları bir çox müxtəlif mədəni və dil mənşəyindən gəlirlər. İngilis dilini öyrənənlərin genişliyini və mənşəyini nəzərə alaraq, bütün müəllimlərin, xüsusən də dil və savad tarixi baxımından tələbələr haqqında məlumatlı olmağı vacibdir. İngilis dilini öyrənən tələbələr bir çox cəhətdən fərqlənəcəklər. Bəzi ingilis dilini öyrənənlər yeni tələbələr olacaqlar və onlar həm danışmaq, həm də akademik İngilis dilini inkişaf etdirməlidirlər, digərləri üçün isə İngilis dili artıq inkişaf etmişdir, lakin onlar akademik dil biliklərinə sahib deyillər. Buna görə effektiv müəllimlər şagirdlərin savad səviyyələrini ilk andan başa düşməlidirlər. İngilis dili öyrənənlərin tədrisə gətirdiyi əsas bilik onların fəaliyyətinə çox təsir edir. Bu səbəbdən, İngilis dili öyrədən müəllimlər, yeni öyrənmə üsulları və uyğun zəmin yaratmaq üçün şagirdlərinin keçmiş təcrübələrini başa düşməlidirlər. Müəllimlər İngilis dili öyrənənlər qrupundakı müxtəlifliyi və şagirdlərin necə fərqləndiklərini başa düşməlidirlər. Tədqiqatlar göstərir ki, ingilis dilini öyrənənlər müəllimlərin şagirdlərini yaxşı tanıdıqları, öyrənmə ehtiyaclarını bildikləri və həyatları ilə maraqlandıqları siniflərdə daha yaxşı nəticə göstərilir. Bu anlayışlar müəllimlərə tədrisini dəqiq tənzimləməyə və bütün şagirdlərin öyrənmə ilə məşğul olmasını təmin etmək üçün lazımı pedaqoji hərəkətlər etməyə imkan verir. [4,79].

4. *Yüksək gözləntilər mühiti yaradın.*

İngilis Dili Öyrənənlər ana dilində olanlarla eyni hədəflərə çatmaq üçün səy göstərməlidirlər və başlanğıcdan lazımi dəstəklər verilsə bu hədəflərə çatmağı bacaracaqlar. Motivasiya tələbə müvəffəqiyyətinin əsas amilidir və tələbənizin təlim mühitinə gətirdiyi hər hansı motivasiya tədris prosesində baş verən hadisələrlə daha yaxşı tərəfə çevriləcəkdir. Tələbələrini öyrənməyə fəal iştirakçı kimi cəlb edin. Tələbələr etmək, yazmaq, dizayn etmək, yaratmaq və həll etməklə öyrənirlər. [3,52].

Tədris etdiyiniz şeylərə həvəsli olun. Təlimin həvəsləndirilməsi tələbə motivasiyasının vacib amilidir. Əgər cansıxıcı və ya laqeyd olsanız, tələbələrdən də eyni qarşılığı alaçaqsız. Tələbələrin güclü və maraq dairələrindən istifadə edin. Mümkün olduqda, şagirdlərə öyrənmək istədikləri mövzuları seçməyə şərait yaradın. Tələbələrə daha dərin mövzularda araşdıracağınız mövzuları seçmələrini təmin edin. Tədris metodlarınızı dəyişin. Müxtəliflik tələbələrin kursda iştirakını və motivasiyasını yenidən oyadır. Rollu oyunlar, debatlar, beyin hücumları, müzakirə, nümayişlər, təqdimatlar, audiovizual təqdimatlar, qonaq natiqlər və ya kiçik qrup işlərini buna əsas nümunədir. Artıq tanıdığınız tələbələrə yeni vəzifələr verin.[2,97]

5. *Təlim mərkəzli bir tədris və öyrənmə yanaşması inkişaf etdirin.* Tələbələrin fəal iştirak etdiyi fəaliyyətlər planlaşdırıldıqda tələbələr daha yaxşı dil öyrənə bilirlər. Tələbələrımızlə etibarlı əlaqələr qurduqdan sonra yalnız bacarıqlı bir tələbə əldə edə bilərik.

Ümumiyyətlə, ənənəvi sinif mühitində qeyri-kafi təcrübə keçirmiş ola bilən tələbələr üçün onların təhlükəsiz, rahat və risk almağa hazır olduqları bir təhsil mühitini inkişaf etdirmək vacibdir. Öyrəncilər tez-tez dəstəkləyici təlim mühitlərini ailə duyğularını genişləndirmək və özlərinə hörmətlərini artırmaq kimi təsvir edirlər ki, bu da savadlılıq bacarıqları ilə birlikdə şagirdlərə məqsədlərinə çatmaqda daha çox şans əldə etməyə kömək edir.

Nəticələrin təhlili: Hazırkı tədqiqat tədris mühitinin tələbələri akademik uğurlarında mühüm rol oynadığını göstərir. Araşdırma-

lardan əldə edilən məlumatlar tədris mühitinin öyrənənlərin uğurlarına təsir etdiyini göstərir. Məlumatlar, eyni zamanda məktəbin ümumi mühiti, infrastrukturunu, imkanları və məktəblərdə mövcud olan müasir avadanlıqların tələbələrin akademik uğurlarına müsbət təsir göstərdikləri və dil öyrənmə fəaliyyətlərini artırıqları da vurğulanmışdır. Əldə edilən nəticələr, kompüter, internet, fərqli laboratoriyalar müasir imkanların tələbələrə verildiyi zaman onların öyrənməsini asan və daha rahat etdiyini vurğuladı.

Əyani vəsaitin təminatından başqa tədqiqatın əsas nəticəsi göstərdi ki, dilin öyrənilməsində əsas amil müəllim və tələbə münasibəti və eyni zamanda müəllimin öz tələbəsini nə dərəcədə tanıması, istifadə etdiyi tədris və yanaşma metodlarında tədrisin uğurlu nəticələnməsinə səbəb olur.

İngilis dilini öyrənməyin bəlkə də, ən effektiv yol dəstəkləyici mühitin yaradılmasıdır. Ümumiyyətlə, tələbə öyrənmə prosesində özünü rahat və sərbəst hiss etmərsə, fikrini ifadə etməkdə çəkinirsə, ünsiyyətdə çətinlik çəkirə onda həmin anda öyrənmə prosesindən söhbət gedə bilməz və istənilən nəticə əldə edilə bilməz, beləliklə təlim prosesi uğursuz nəticələne bilər. Qeyd olunan problemləri aradan qaldırmaq üçün ingilis dilini öz maraq dairəsinə uyğun olaraq əyləncəli bir yolla öyrənmək və dil öyrənmə məsələsini xüsusi olaraq diqqət yetirdiyin əziyyətli bir iş kimi görmək əvəzinə, onu gündəlik həyat tərzinin bir parçası olan maraqlı bir fəaliyyət növünə çevirmək lazımdır.

Yekun nəticələr. Tələbələrin fəaliyyətinə və nailiyyətlərinə təsir edən amillər arasında müvafiq tədris metodologiya, ağıllı və bacarıqlı müəllimlər, əlverişli təlim mühiti, mükəmməl müəllim-tələbə münasibətləri və yaxşı məktəb-valideyn münasibətləri daxildir; bütün bu amillər məktəbdə dil öyrənmə imkanlarını asanlaşdırır. Mövcud tədqiqatın nəticələri müəllimlər, tələbələr və müəssisə arasında əməkdaşlığın tələbələrin münasibətinə müxtəlif yollarla təsir etdiyini göstərir və nəticələri dəstəkləyir. Tədqiqatlar göstərmişdir ki, tədris mühiti altı funksiyanı yerinə yetirməlidir: məlumat vermək, ünsiyyət qurmaq, əməkdaşlıq etmək, istehsal etmək, islah etmək və idarə etmək.

Buna görə müəllimlər tədris mühitində səmimi və müsbət olmalıdır. Üstəlik, digər tədqiqat işləri bu araşdırmanın nəticələrini dəstəklədi və tədrisdə mühitin yalnız xarakterə təsir etməməsini, həm də akademik nailiyyətlərinə əhəmiyyətli təsir göstərdiyini açıqladı. Son araşdırmadan əldə edilən tapıntılar fonunda müəllimlərə tələbələrinin müxtəlif məişət mühitini anlamaları və qiymətləndirmələri tövsiyə olunur. Bundan əlavə, müəllimlər ingilis dilinin tədris metodikasını tələblərinə uyğun olaraq dəyişdirməlidirlər. valideynlər üçün isə övladlarının təhsili ilə bağlı rəy almaları təklif olunur. Nəhayət, gələcək tədqiqatçıların kollec və universitet səviyyəsində sağlam tədris mühitinin inkişafı ilə bağlı növbəti tədqiqatların aparılması vacibliyi əsas və daimi olması vurğulanır.

Ədəbiyyat

1. **Ajzen I.** *Attitudes, personality, and behavior.* Chicago: Dorsey Press. 1988.
2. **Dornyei Z., Schmidt R.** (Eds.). *Motivation and second language Acquisition.* Honolulu, HI: University of Hawaii Press. 2001.
3. **Fisher K.** *Building better outcomes: the impact of school infrastructure on student outcomes and behavior. Schooling Issues Digest.* 2001.
4. **Horwitz E.H.** *Teachers and students, students and teachers: An ever-evolving partnership. The Modern Language Journal.*
5. <https://www.generationready.com/supporting-english-language-learners/>

СОЗДАНИЕ СРЕДЫ ПОДДЕРЖКИ В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

З.Р.Акбарова

Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта
Кафедра «Социальных наук», преподаватель

Аннотация: более 40% студентов в мире изучают английский язык, и это число растет. Эти англоязычные студенты, в отличие от своих англоязычных сверстников, нуждаются в специальном образовании. Необходим ряд исследований, чтобы узнать об этих потребностях и передовых методах их решения. В этой статье рассматриваются проблемы, возникающие при создании благоприятной среды для изучения английского языка, которая носит глобальный характер, и причины создания базовой среды для изучения языка в целом. Спрос на английский язык во всех сферах человеческой деятельности растет с каждым днем. В

результате большинство людей, которые стремятся к более высоким целям в своей области, пытаются выучить язык. Основным источником благоприятной среды на этапе изучения английского языка является язык, который способствует более комфортному пониманию, обучению и разговору. Все эти проблемы подробно описаны в статье, а также каждый из указанных этапов и проблем был решен.

Ключевые слова: *поддерживающая среда, языковые навыки, общение, барьер, культурные навыки*

CREATING A SUPPORTING ENVIRONMENT FOR ENGLISH LEARNING

Z.R.Akbarova

Azerbaijan State Academy of Physical Education and Sport
Department of Social Sciences , head teacher

Annotation: More than 40% of students in the world are learning English, and this number is growing. These English-speaking students, unlike their English-speaking peers, need special education. A number of studies are needed to learn about these needs and best practices to address them. This article examines the problems encountered in creating a supportive environment for learning English, which has a global character, and the reasons for creating a basic environment for learning the language in general. The demand for the English language in all areas of human activity is growing every day. As a result, most people

who are aiming for greater goals in their field of endeavor try to learn the language. The main source of a supportive environment in the English language learning stage is the language, which encourages more comfortable comprehension, learning and speaking. All these issues are explained in detail in the article, as well as each of the stages and problems shown has been resolved.

Keywords: *supportive environment, language skills, communication, barrier, cultural skills.*

Tələblər

Dərc olunan məqalə redaksiyaya çap və elektron formada təqdim olunmalıdır.

1. Məqalədə müəllif(lər)in adı, soyadı, işlədiyi müəssisə(lər) və həmin müəssisənin (müəssisələrin) ünvanı, müəllif(lər)in elektron poçt ünvanları göstərilməlidir.
2. Məqalələrin mətnləri Times New Roman-12 şrifti ilə (məsələn, Azərbaycan dilində latın əlifbası, rus dilində kiril əlifbası, ingilis dilində ingilis əlifbası ilə) 1 intervalla çap olunmalıdır.
3. Elmi məqalənin sonunda elm sahəsinin və məqalənin xarakterinə uyğun olaraq, müəllif(lər)in gəldiyi elmi nəticə, işin elmi yeniliyi, tətbiqi əhəmiyyəti, iqtisadi səmərəsi və s. aydın şəkildə verilməlidir.
4. Məqalənin mövzusu ilə bağlı elmi mənbələrə istinadlar olmalıdır. Məqalənin sonunda verilən ədəbiyyat siyahısı ya istinad olunan ədəbiyyatların mətnində rast gəlinəndə ardıcılıqla (məsələn, [1] və ya [1, s.55] kimi işarə olunmalı) ilə nömrələnməlidir.
5. Ədəbiyyat siyahısında verilən hər bir istinad haqqında məlumat tam və dəqiq olmalıdır. İstinad olunan mənbənin bibliografik təsviri onun növündən (monoqrafik, dərslik, elmi məqalə və s.) asılı olaraq verilməlidir. Elmi məqalələrdə, simpozium, konfrans və digər nüfuzlu elmi tədbirlərin matriallarına və ya tezislərinə istinad edərkən məqalənin məruzənin və ya tezisnin adı göstərilməlidir.
6. Məqalənin sonundakı ədəbiyyat siyahısında son 5-10 ilin elmi məqalələrinə, monoqrafiyalarına və digər etibarlı mənbələrinə üstünlük verilməlidir.
7. Dərc olunduğu dildən əlavə başqa iki dildə məqalənin xülasəsi verilməlidir. Məqalənin müxtəlif dillərdə olan xülasələri bir-birinin eyni olmalı və məqalənin məzmununa uyğun olmalıdır. Məqalədə müəllifin və ya müəlliflərin gəldiyi elmi nəticə, işin elmi yeniliyi, tətbiqi əhəmiyyəti və s. xülasədə yığcam şəkildə öz əksini tapmalıdır. Xülasələr elmi və qrammatik baxımdan ciddi redaktə olunmalıdır. Hər bir xülasədə məqalənin adı, müəllifin və ya müəlliflərin tam adı göstərilməlidir.
8. Açar sözlər üç dildə (məqalənin və xülasələrin yazıldığı dillərdə) verilməlidir.
9. Məqalədə başqalarının sözlərindən və ya fikirlərindən istifadə edilirsə, buna müvafiq olaraq istinad edilməsi tələb olunur.
10. Jurnalda dərc edilən məqalələr plagiat baxımından ciddi yoxlamadan keçirilir və plagiat müəyyən edildikdə, həmin məqalələr rədd edilir.